

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

Semestrální projekt BIN

Bc. Adéla Leppeltová

2024/25

Obsah

Nastavení cílů	3
Popis dat	3
<i>Základní charakteristiky dat.....</i>	<i>4</i>
Metodika procesu	5
<i>Úpravy dat.....</i>	<i>5</i>
<i>Výběr modelu .....</i>	<i>5</i>
Vyhodnocení výstupů	6
<i>Model lineární regrese .....</i>	<i>6</i>
<i>Model C&R Tree .....</i>	<i>7</i>
<i>Model Random Forest .....</i>	<i>7</i>
<i>Model Neural Net.....</i>	<i>7</i>
<i>Kombinovaný model.....</i>	<i>8</i>
Vyhodnocení modelu vzhledem k cílům	8
Možná omezení a jejich řešení	8
Zdroje	9

Nastavení cílů

Cílem je provést predikci počtu půjčených kol na základě enviromentálních (počasí, teplota, pocitová teplota, vlhkost vzduchu a vítr) a časových proměnných (rok, roční období, měsíc, den v týdnu, pracovní den/víkend).

Popis dat

Dataset obsahuje dva soubory – hour.csv, který obsahuje počty vypůjčených kol za hodinu a day.csv, který obsahuje počty vypůjčených kol za den. Oba soubory dále obsahují enviromentální a časové proměnné. Pro práci byl vybrán pouze soubor hour.csv.

Odkaz na data: <https://archive.ics.uci.edu/dataset/275/bike+sharing+dataset>

Oba soubory (hour.csv, day.csv) obsahují následující sloupce, kromě atributu *hr*, který se nenachází v souboru day.csv,

instant: index záznamu

dteday : datum

season : roční období (1:jaro, 2:léto, 3:podzim, 4:zima)

yr : rok (0: 2011, 1:2012)

mnth : měsíc (od 1 do 12)

hr : hodina (od 0 do 23)

holiday : údaj, zda jsou prázdniny, nebo ne

weekday : den v týdnu

workingday : pokud den není víkend ani svátek, je hodnota 1, jinak je 0

weathersit : údaj o počasí

- 1: Jasno, částečně zataženo
- 2: Mlha + zataženo, mlha + roztrhaná oblačnost, mlha + pár mraků, mlha
- 3: Slabé sněžení, slabý déšť + bouřka + mlha, sněžení + mlha
- 4: Silný déšť + kroupy + bouřka + mlha, sněžení + mlha

temp : normalizovaná teplota ve stupních Celsia, hodnoty jsou rozděleny na 41

atemp: normalizovaná pocitová teplota ve stupních Celsia, hodnoty jsou rozděleny na 50

hum: normalizovaná vlhkost vzduchu, hodnoty jsou rozděleny na 100

windspeed: normalizovaná rychlost větru, hodnoty jsou rozděleny na 67

casual: počet občasných (neregistrovaných) uživatelů

registered: počet registrovaných uživatelů

cnt: celkový počet vypůjčených kol (registrovanými i neregistrovanými uživateli) (1)

	instant	dteday	season	yr	mnth	hr	holiday	weekday	workingday	weathersit	temp	atemp	hum	windspeed	casual	registered	cnt
1		1 2011-01-01	1	0	1	0	0	6	0	1	0.240	0.288	0.810	0.000	3	13	16
2		2 2011-01-01	1	0	1	1	0	6	0	1	0.220	0.273	0.800	0.000	8	32	40
3		3 2011-01-01	1	0	1	2	0	6	0	1	0.220	0.273	0.800	0.000	5	27	32
4		4 2011-01-01	1	0	1	3	0	6	0	1	0.240	0.288	0.750	0.000	3	10	13
5		5 2011-01-01	1	0	1	4	0	6	0	1	0.240	0.288	0.750	0.000	0	1	1
6		6 2011-01-01	1	0	1	5	0	6	0	2	0.240	0.258	0.750	0.090	0	1	1
7		7 2011-01-01	1	0	1	6	0	6	0	1	0.220	0.273	0.800	0.000	2	0	2
8		8 2011-01-01	1	0	1	7	0	6	0	1	0.200	0.258	0.860	0.000	1	2	3
9		9 2011-01-01	1	0	1	8	0	6	0	1	0.240	0.288	0.750	0.000	1	7	8
10		10 2011-01-01	1	0	1	9	0	6	0	1	0.320	0.348	0.760	0.000	8	6	14

Obrázek 1: Náhled dat

Základní charakteristiky dat

Celkový počet záznamů v souboru hour.csv je 17 379. Soubor neobsahuje chybějící ani nulové hodnoty. Některé proměnné mají odlehlé hodnoty, jejich konkrétní počty jsou vyobrazeny v obrázku 3.

Field	Sample Graph	Measurement	Min	Max	Mean	Std. Dev	Skewness	Unique	Valid
instant		Continuous	1	17379	8690	5017.029	0	--	17379
dteday		Continuous	2011-01-01	2012-12-31	--	--	--	--	17379
season		Continuous	1	4	2.502	1.107	-0.005	--	17379
yr		Continuous	0	1	0.503	0.500	-0.010	--	17379
mnth		Continuous	1	12	6.538	3.439	-0.009	--	17379
hr		Continuous	0	23	11.547	6.914	-0.011	--	17379
holiday		Continuous	0	1	0.029	0.167	5.639	--	17379
weekday		Continuous	0	6	3.004	2.006	-0.003	--	17379
workingday		Continuous	0	1	0.683	0.465	-0.785	--	17379
weathersit		Continuous	1	4	1.425	0.639	1.228	--	17379
temp		Continuous	0.020	1.000	0.497	0.193	-0.006	--	17379
atemp		Continuous	0.000	1.000	0.476	0.172	-0.090	--	17379
hum		Continuous	0.000	1.000	0.627	0.193	-0.111	--	17379
windspeed		Continuous	0.000	0.851	0.190	0.122	0.575	--	17379
casual		Continuous	0	367	35.676	49.305	2.499	--	17379
registered		Continuous	0	886	153.787	151.357	1.558	--	17379
cnt		Continuous	1	977	189.463	181.388	1.277	--	17379

Obrázek 2: Základní statistiky souboru hour.csv

Complete fields (%): 100 %		Complete records (%): 100 %										
Field	Measurement	Outliers	Extremes	Action	Impute Missing	Method	% Complete	Valid Records	Null Value	Empty String	White Space	Blank Value
 instant	 Continuous	0	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 dteday	 Continuous	0	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 season	 Continuous	0	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 yr	 Continuous	0	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 mnth	 Continuous	0	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 hr	 Continuous	0	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 holiday	 Continuous	0	500	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 weekday	 Continuous	0	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 workingday	 Continuous	0	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 weathersit	 Continuous	3	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 temp	 Continuous	0	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 atemp	 Continuous	1	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 hum	 Continuous	22	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 windspeed	 Continuous	102	5	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 casual	 Continuous	411	56	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 registered	 Continuous	371	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0
 cnt	 Continuous	244	0	None	Never	Fixed	100	17379	0	0	0	0

Obrázek 3: Základní charakteristiky neupravených dat

Metodika procesu

Úpravy dat

Po načtení dat byly data upraveny pomocí uzlu „Type“. Aby nedošlo k chybné interpretaci proměnných byly proměnné *season*, *weekday* a *weathersit* převedeny na nominální typ. A proměnné *yr*, *holiday* a *workingday* byly převedeny na typ „Flag“, obsahují pouze hodnoty 0 nebo 1.

Proměnné *temp*, *atemp*, *hum* a *windspeed* jsou již normalizovány, úpravy nebyly třeba. Ostatní proměnné byly ponechány v původním stavu.

V tomto uzlu byla také určena cílová proměnná *cnt*.

Field	Sample Graph	Measurement	Min	Max	Mean	Correlation	Correlation T	Correlation T df.	Correlation T sig.	Covarian...	Std. Dev	Skewness	Unique	Valid
dteday		Continuous	2011-01-01	2012-12-31	--	--	--	--	--	--	--	--	--	17379
season		Nominal	1	4	--	--	--	--	--	--	--	--	4	17379
yr		Flag	0	1	--	--	--	--	--	--	--	--	2	17379
mnth		Continuous	1	12	6.538	0.121	16.020	17377.000	0.000	75.248	3.439	-0.009	--	17379
hr		Continuous	0	23	11.547	0.394	56.521	17377.000	0.000	494.239	6.914	-0.011	--	17379
holiday		Flag	0	1	--	--	--	--	--	--	--	--	2	17379
weekday		Nominal	0	6	--	--	--	--	--	--	--	--	7	17379
workingday		Flag	0	1	--	--	--	--	--	--	--	--	2	17379
weathersit		Nominal	1	4	--	--	--	--	--	--	--	--	4	17379
temp		Continuous	0.020	1.000	0.497	0.405	58.352	17377.000	0.000	14.138	0.193	-0.006	--	17379
atemp		Continuous	0.000	1.000	0.476	0.401	57.691	17377.000	0.000	12.498	0.172	-0.090	--	17379
hum		Continuous	0.000	1.000	0.627	-0.323	-44.976	17377.000	0.000	-11.300	0.193	-0.111	--	17379
windspeed		Continuous	0.000	0.851	0.190	0.093	12.344	17377.000	0.000	2.069	0.122	0.575	--	17379
casual		Continuous	0	367	35.676	0.695	127.265	17377.000	0.000	6211.710	49.305	2.499	--	17379
registered		Continuous	0	886	153.787	0.972	546.820	17377.000	0.000	26689.7...	151.357	1.558	--	17379
cnt		Continuous	1	977	189.463	--	--	--	--	--	181.388	1.277	--	17379

Obrázek 4: Základní statistiky upravených dat

Výběr modelu

Před výběrem modelu byly data rozděleny na trénovací a testovací část v poměru 70:30. Dále byl proveden výběr příznaků (feature selection), kde jako cílová proměnná (target) byl zvolen celkový počet vypůjčených kol (proměnná *cnt*) a jako vstupní proměnné byly použity všechny zbylé proměnné (*season*, *yr*, *mnth*, *hr*, *holiday*, *weekday*, *workingday*, *weathersit*, *temp*, *atemp*, *hum*, *windspeed*) kromě těch, které přímo souvisely s cílovou proměnnou (*casual*, *registered*) a proměnné *instant* a *dteday*. Výstup je vyobrazen na následujícím obrázku.

Model C&R Tree

Model C&R Tree na trénovací sadě dosáhl korelace 0,802 a MAE 72,24. Na testovací sadě dosáhl korelace 0,807 a MAE 71,964. V porovnání s ostatními modely je tento průměrný.

Comparing \$R-cnt with cnt		
'Partition'	1_Training	2_Testing
Minimum Error	-484,712	-484,712
Maximum Error	506,322	467,322
Mean Error	-0,361	-1,613
Mean Absolute Error	72,24	71,964
Standard Deviation	108,222	107,361
Linear Correlation	0,802	0,807
Occurrences	12 204	5 175

Obrázek 7: Výsledky modelu C&R Tree

Model Random Forest

Tento model se v porovnání s ostatními jeví jako nejúspěšnější. Na trénovací sadě dosáhl korelace 0,996 a MAE 9,872. Na testovací sadě dosáhl korelace 0,973 a MAE 25,523.

Comparing \$RL-cnt with cnt		
'Partition'	1_Training	2_Testing
Minimum Error	-151,35	-513,78
Maximum Error	174,87	309,08
Mean Error	-0,488	-1,413
Mean Absolute Error	9,872	25,523
Standard Deviation	16,532	41,856
Linear Correlation	0,996	0,973
Occurrences	12 204	5 175

Obrázek 8: Výsledky modelu Random Forest

Model Neural Net

Model Neural Net na trénovací sadě dosáhl korelace 0,904 a MAE 53,745. Na testovací sadě dosáhl korelace 0,906 a MAE 54,023. V porovnání s ostatními je model Neural Net třetí nejúspěšnější.

Comparing \$N-cnt with cnt		
'Partition'	1_Training	2_Testing
Minimum Error	-385,608	-368,073
Maximum Error	500,487	401,294
Mean Error	-2,502	-4,186
Mean Absolute Error	53,745	54,023
Standard Deviation	77,358	76,888
Linear Correlation	0,904	0,906
Occurrences	12 204	5 175

Obrázek 9: Výsledky modelu Neural Net

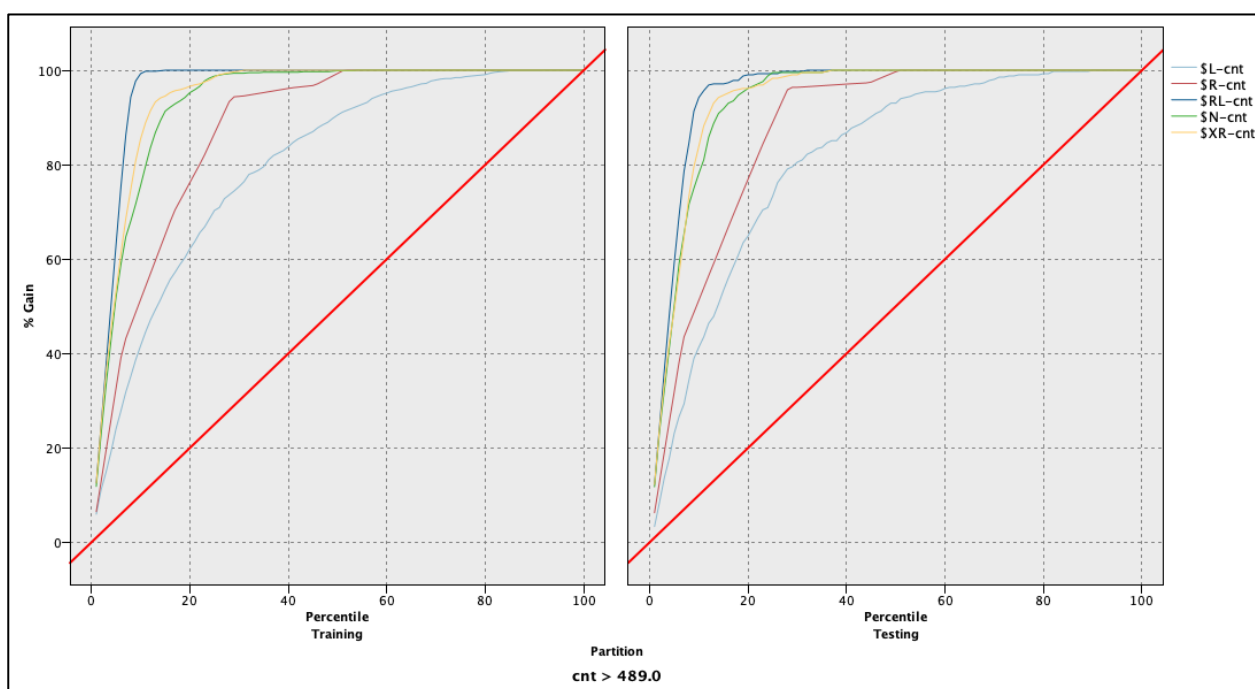
Kombinovaný model

Kombinovaný model ve srovnání s ostatními se jeví jako druhý nejúspěšnější, na trénovací sadě dosáhl korelace 0,932 a MAE 50,451. Na testovací sadě dosáhl korelace 0,925 a MAE 52,659.

Comparing \$XR-cnt with cnt		
'Partition'	1_Training	2_Testing
Minimum Error	-270,651	-308,41
Maximum Error	399,054	387,346
Mean Error	-0,838	-1,875
Mean Absolute Error	50,451	52,659
Standard Deviation	72,757	75,299
Linear Correlation	0,932	0,925
Occurrences	12 204	5 175

Obrázek 10: Výsledek kombinovaného modelu

V grafickém porovnání všech modelů je patrné, že model Random Forest je nejúspěšnější., naopak model lineární regrese si vedl nejhůře.

Obrázek 11: Grafické porovnání modelů

Vyhodnocení modelu vzhledem k cílům

Modely úspěšně predikují počty půjčených kol na základě zvolených proměnných. Nejúspěšnějšími byl model Random Forest a kombinovaný model, oba dosáhly vysoké úspěšnosti. Lze tedy stanovit, že cíl práce byl naplněn.

Možná omezení a jejich řešení

Jedním z možných omezení je, že není zohledněna situace, kdy kola nebyla ve stanicích dostupná. Nižší počty půjčených kol nemusí odrážet skutečnou poptávku. Přidání dat

o dostupnosti kol v jednotlivých stanicích by mohlo zlepšit přesnost predikce a dále také přispět k optimalizaci rozmístění kol.

Další zajímavé poznatky by mohlo přinést přidání proměnných sledujících jednotlivá kola (například počet vypůjčení, ujetá vzdálenost, průměrná rychlost). Pomocí těchto informací by bylo možné predikovat servis kola.

Zdroje

1. **Fanaee-T, H.** Bike Sharing [Dataset]. *UCI Machine Learning Repository*. [Online] 2013. <https://doi.org/10.24432/C5W894>.